เรื่องเสร็จที่ ๗๓๐/๒๕๕๒

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เรื่อง แนวทางการบังคับคดีตามคำพิพากษาของศาล

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาได้มีหนังสือ ที่ ศธ ๐๖๐๑/๑๗๒๓ ลงวันที่ ๙ เมษายน ๒๕๕๒ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สรุปความได้ว่า ก่อนประกาศใช้บังคับพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษามีฐานะเป็นกรมอาชีวศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ได้ยื่นฟ้องนายสุทธิพงษ์ บุญวงศ์ อดีตข้าราชการครู ตำแหน่งอาจารย์ ๒ ระดับ ๗ หัวหน้าโครงการพิเศษ สถาบันเทคโนโลยีปทุมวัน กรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ให้ชดใช้ค่าเสียหายกรณีทุจริตยักยอกเงินทุนให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาของสถาบันเทคโนโลยีปทุมวัน โดยคดีแพ่งศาลแขวงปทุมวันได้มีคำพิพากษาในคดีหมายเลขแดงที่ ส ๑๕๔๕/๒๕๔๕ ให้นายสุทธิพงษ์ บุญวงศ์ รับผิดชดใช้ค่าเสียหายเป็นเงินจำนวน ๖๑,๓๐๐ บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปีของต้นเงินจำนวนดังกล่าว นับตั้งแต่วันที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๔๒ เป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จแก่โจทก์ แต่ดอกเบี้ยให้คิดถึงวันฟ้องต้องไม่เกิน ๑๓,๒๗๘.๑๗ บาท ส่วนคดีแพ่งเกี่ยวเนื่องคดีอาญาได้มีการพิจารณาจนถึงชั้นศาลอุทธรณ์ โดยศาลอุทธรณ์ได้มีคำพิพากษาในคดีหมายเลขแดงที่ ๔๖๗๘/๒๕๔๔ พิพากษาให้นายสุทธิพงษ์ บุญวงศ์ ชดใช้เงินจำนวน ๗๒๖,๐๐๐ บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปีของต้นเงินดังกล่าวจนกว่าจะชำระเสร็จแก่โจทก์ ซึ่งคดีทั้งสองคดีนั้นถึงที่สุดแล้ว

ต่อมาพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖ ประกาศใช้บังคับ โดยมาตรา ๖๕ และมาตรา ๖๖ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว บัญญัติให้โอนบรรดาอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับราชการและเจ้าหน้าที่ในส่วนที่เกี่ยวกับราชการของสถาบันเทคโนโลยีปทุมวัน กรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ไปเป็นของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา และให้โอนบรรดากิจการ ทรัพย์สิน หนี้ อัตรากำลัง ข้าราชการ ลูกจ้าง และเงินงบประมาณของสถาบันเทคโนโลยีปทุมวัน กรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ไปเป็นของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา และในส่วนของกรมอาชีวศึกษาเดิมนั้น มาตรา ๖๗ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖ บัญญัติให้โอนบรรดาอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับราชการและเจ้าหน้าที่ของกรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ยกเว้นสถาบันเทคโนโลยีปทุมวันไปเป็นของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ทำให้สถาบันเทคโนโลยีปทุมวันซึ่งเป็นสถานศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษาเดิมตามมาตรา ๕ แห่งพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการกรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติม

ส่งพร้อมหนังสือ ที่ นร ๐๙๐๑/๑๑๘๖ ลงวันที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

โดยพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการกรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๑ โอนไปสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

ในปี พ.ศ. ๒๕๔๗ พระราชบัญญัติสถาบันเทคโนโลยีปทุมวัน พ.ศ. ๒๕๔๗ ประกาศใช้บังคับ โดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวบัญญัติให้สถาบันเทคโนโลยีปทุมวันเป็นนิติบุคคลและเป็นส่วนราชการตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ และมาตรา ๖๐ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกันบัญญัติให้โอนบรรดากิจการ ทรัพย์สิน งบประมาณ หนี้ สิทธิ ภาระผูกพัน ข้าราชการ ลูกจ้าง และอัตรากำลังของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ เฉพาะในส่วนของสถาบันเทคโนโลยีปทุมวันที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีในสถาบันเทคโนโลยีปทุมวัน พ.ศ. ๒๕๔๑ ไปเป็นของสถาบันเทคโนโลยีปทุมวันตามพระราชบัญญัติสถาบันเทคโนโลยีปทุมวัน พ.ศ. ๒๕๔๗ ดังนั้น สถาบันเทคโนโลยีปทุมวันจึงมิได้เป็นหน่วยงานในสังกัดของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาอีกต่อไป จึงเกิดปัญหาในการปฏิบัติเกี่ยวกับการดำเนินการบังคับคดีตามคำพิพากษาดังกล่าว สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจึงขอหารือในประเด็นดังต่อไปนี้

ประเด็นที่หนึ่ง สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษามีอำนาจที่จะดำเนินการบังคับคดีตามคำพิพากษาทั้งสองฉบับให้นายสุทธิพงษ์ บุญวงศ์ อดีตข้าราชการครูสังกัดสถาบันเทคโนโลยีปทุมวันปฏิบัติตามคำพิพากษาได้หรือไม่ หากมีอำนาจบังคับคดีจะต้องปฏิบัติตามกฎหมายอย่างไร ขอทราบแนวปฏิบัติเพื่อเป็นหลักเกณฑ์ในการดำเนินการเรื่องการบังคับคดีดังกล่าว

ประเด็นที่สอง เมื่อการบังคับคดีเสร็จสิ้นและได้รับเงินชำระหนี้ตามคำพิพากษาแล้ว เงินดังกล่าวจะเป็นเงินรายได้ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาหรือของสถาบันเทคโนโลยีปทุมวันและจะต้องปฏิบัติเกี่ยวกับเงินดังกล่าวอย่างไร

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๘) ได้พิจารณาข้อหารือของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยได้รับฟังคำชี้แจงข้อเท็จจริงจากผู้แทนกระทรวงการคลัง (กรมบัญชีกลางและกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา) และผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการ (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และสถาบันเทคโนโลยีปทุมวัน) แล้ว เห็นว่า มีประเด็นที่ต้องพิจารณา ๓ ประเด็น ดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจะมีอำนาจดำเนินการบังคับคดีตามคำพิพากษาทั้งสองฉบับให้นายสุทธิพงษ์ บุญวงศ์ อดีตข้าราชการครูสังกัดสถาบันเทคโนโลยีปทุมวันปฏิบัติตามคำพิพากษาได้หรือไม่ นั้น เห็นว่า มาตรา ๒๗๑[๑] แห่งประมวล

---

[๑] มาตรา ๒๗๑ ถ้าคู่ความหรือบุคคลซึ่งเป็นฝ่ายแพ้คดี (ลูกหนี้ตามคำพิพากษา) มิได้ปฏิบัติตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลทั้งหมดหรือบางส่วน คู่ความหรือบุคคลซึ่งเป็นฝ่ายชนะ (เจ้าหนี้ตามคำพิพากษา) ชอบที่จะร้องขอให้บังคับคดีตามคำพิพากษา หรือคำสั่งนั้นได้ภายในสิบปีนับแต่วันมีคำพิพากษาหรือคำสั่ง โดยอาศัยและตามคำบังคับที่ออกตามคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้น

กฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ได้บัญญัติหลักการบังคับคดีตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลไว้ว่า ให้คู่ความหรือบุคคลซึ่งเป็นฝ่ายชนะ (เจ้าหนี้ตามคำพิพากษา) เป็นผู้มีสิทธิหรือหน้าที่ในการยื่นคำร้องขอบังคับคดีต่อศาล เมื่อข้อเท็จจริงฟังได้ว่า กรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ เป็นโจทก์ยื่นฟ้องคดีแพ่งและคดีแพ่งเกี่ยวเนื่องคดีอาญาต่อนายสุทธิพงษ์ บุญวงศ์ อดีตข้าราชการครูของสถาบันเทคโนโลยีปทุมวันซึ่งเป็นหน่วยงานในสังกัดกรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ให้ชดใช้ค่าเสียหายกรณีทุจริตยักยอกเงินทุนให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาของสถาบันเทคโนโลยีปทุมวัน ซึ่งศาลแขวงปทุมวันและศาลอุทธรณ์ได้มีคำพิพากษาทั้งสองคดีถึงที่สุดแล้ว กรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ที่เป็นโจทก์ในคดีนี้จึงมีสิทธิและหน้าที่ในการยื่นคำร้องขอบังคับคดีต่อศาล อย่างไรก็ตาม เมื่อกรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ยังไม่ได้ยื่นคำร้องขอบังคับคดีตามคำพิพากษา และต่อมากระทรวงศึกษาธิการได้มีการจัดระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการใหม่ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖ โดยมาตรา ๖๕[๒] และมาตรา ๖๖[๓] แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ได้บัญญัติให้โอนอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับราชการและเจ้าหน้าที่ของกรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ในส่วนที่เกี่ยวกับราชการของสถาบันเทคโนโลยีปทุมวัน และให้โอนบรรดากิจการ ทรัพย์สิน หนี้ อัตรากำลัง ข้าราชการ ลูกจ้าง และเงินงบประมาณของสถาบันเทคโนโลยีปทุมวัน กรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ไปเป็นของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ดังนั้น บรรดาสิทธิและหน้าที่เกี่ยวกับคดีดังกล่าวของกรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ จึงต้องโอนไปเป็นของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา และต่อมาสถาบันเทคโนโลยีปทุมวันได้ยกฐานะเป็นนิติบุคคลตามมาตรา ๔[๔] แห่งพระราชบัญญัติ

---

[๒] มาตรา ๖๕ ให้โอนบรรดาอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับราชการของทบวงมหาวิทยาลัย สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ กระทรวงศึกษาธิการ และกรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ในส่วนที่เกี่ยวกับราชการของสถาบันเทคโนโลยีปทุมวัน และบรรดาอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ทบวงมหาวิทยาลัย สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ กระทรวงศึกษาธิการ และกรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ในส่วนที่เกี่ยวกับราชการของสถาบันเทคโนโลยีปทุมวัน ไปเป็นของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

ให้อำนาจหน้าที่ของเลขาธิการสภาสถาบันราชภัฏ เป็นอำนาจหน้าที่ของเลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษาตามพระราชบัญญัตินี้

ให้อำนาจหน้าที่ของอธิบดีกรมอาชีวศึกษา ในส่วนที่เกี่ยวกับราชการของสถาบันเทคโนโลยีปทุมวัน เป็นอำนาจหน้าที่ของเลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษาตามพระราชบัญญัตินี้

[๓] มาตรา ๖๖ ให้โอนบรรดากิจการ ทรัพย์สิน หนี้ อัตรากำลัง ข้าราชการ ลูกจ้าง และเงินงบประมาณของทบวงมหาวิทยาลัย สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ กระทรวงศึกษาธิการ และสถาบันเทคโนโลยีปทุมวัน กรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ไปเป็นของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

[๔] มาตรา ๔ ให้สถาบันเทคโนโลยีปทุมวันที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีในสถาบันเทคโนโลยีปทุมวัน พ.ศ. ๒๕๔๑ มีฐานะเป็นสถาบันเทคโนโลยีปทุมวันตามพระราชบัญญัตินี้

สถาบันเทคโนโลยีปทุมวันเป็นนิติบุคคลและเป็นส่วนราชการตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

สถาบันเทคโนโลยีปทุมวัน พ.ศ. ๒๕๔๗ ซึ่งมาตรา ๖๐[๕] แห่งพระราชบัญญัติฉบับเดียวกัน บัญญัติให้โอนบรรดากิจการ ทรัพย์สิน งบประมาณ หนี้ สิทธิ ภาระผูกพัน ข้าราชการ ลูกจ้าง และอัตรากำลังของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ เฉพาะในส่วนของสถาบันเทคโนโลยีปทุมวันที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีในสถาบันเทคโนโลยีปทุมวัน พ.ศ. ๒๕๔๑ ไปเป็นของสถาบันเทคโนโลยีปทุมวัน ด้วยเหตุนี้ บรรดาสิทธิและหน้าที่เกี่ยวกับการดำเนินคดีดังกล่าวของกรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ย่อมต้องโอนไปเป็นของสถาบันเทคโนโลยีปทุมวัน แต่เนื่องจากสถาบันเทคโนโลยีปทุมวันไม่ได้เป็นคู่ความตามมาตรา ๕๕[๖] แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาตั้งแต่ต้น ฉะนั้น การดำเนินการบังคับคดีตามคำพิพากษาโดยนัยมาตรา ๕๗ (๑)[๗] แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง สถาบันเทคโนโลยีปทุมวันจะต้องยื่นคำร้องสอดเข้าสวมสิทธิการเป็นโจทก์และดำเนินการบังคับคดีแทนกรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา) โจทก์เดิม และจะต้องยื่นคำร้องขอต่อศาลภายในกำหนด ๑๐ ปี นับแต่วันที่มีคำพิพากษาถึงที่สุดตามมาตรา ๒๗๑[๘] แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ดังนั้น สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจึงไม่มีอำนาจที่จะดำเนินการบังคับคดีตามคำพิพากษาทั้งสองฉบับให้นายสุทธิพงษ์ บุญวงศ์ อดีตข้าราชการครูสถาบันเทคโนโลยีปทุมวัน กรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการปฏิบัติตามคำพิพากษาอีกต่อไป

ประเด็นที่สอง หากสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษามีอำนาจบังคับคดี จะต้องดำเนินการบังคับคดีอย่างไร นั้น เห็นว่า เมื่อได้พิจารณาแล้วว่าอำนาจบังคับคดีได้โอนไปเป็นของสถาบันเทคโนโลยีปทุมวันแล้ว จึงไม่จำต้องพิจารณาให้ความเห็นในประเด็นนี้อีก

ประเด็นที่สาม เมื่อการบังคับคดีเสร็จสิ้นและได้รับเงินชำระหนี้ตามคำพิพากษาแล้ว เงินดังกล่าวจะเป็นเงินรายได้ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาหรือของสถาบันเทคโนโลยีปทุมวันและจะต้องปฏิบัติเกี่ยวกับเงินดังกล่าวอย่างไร นั้น เห็นว่า เมื่อสถาบัน

---

[๕] มาตรา ๖๐ ให้โอนบรรดากิจการ ทรัพย์สิน งบประมาณ หนี้ สิทธิ ภาระผูกพัน ข้าราชการ ลูกจ้าง และอัตรากำลังของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ เฉพาะในส่วนของสถาบันเทคโนโลยีปทุมวันที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีในสถาบันเทคโนโลยีปทุมวัน พ.ศ. ๒๕๔๑ ไปเป็นของสถาบันตามพระราชบัญญัตินี้

ฯลฯ ฯลฯ

[๖] มาตรา ๕๕ เมื่อมีข้อโต้แย้งเกิดขึ้นเกี่ยวกับสิทธิหรือหน้าที่ของบุคคลใดตามกฎหมายแพ่ง หรือบุคคลใดจะต้องใช้สิทธิทางศาล บุคคลนั้นชอบที่จะเสนอคดีของตนต่อศาลส่วนแพ่งที่มีเขตอำนาจได้ตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและประมวลกฎหมายนี้

[๗] มาตรา ๕๗ บุคคลภายนอกซึ่งมิใช่คู่ความอาจเข้ามาเป็นคู่ความได้ด้วยการร้องสอด

(๑) ด้วยความสมัครใจเองเพราะเห็นว่าเป็นการจำเป็นเพื่อยังให้ได้รับความรับรองคุ้มครองหรือบังคับตามสิทธิของตนที่มีอยู่ โดยยื่นคำร้องขอต่อศาลที่คดีนั้นอยู่ในระหว่างพิจารณาหรือเมื่อตนมีสิทธิเรียกร้องเกี่ยวเนื่องด้วยการบังคับตามคำพิพากษาหรือคำสั่ง โดยยื่นคำร้องขอต่อศาลที่ออกหมายบังคับคดีนั้น

ฯลฯ ฯลฯ

[๘] โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑, ข้างต้น

เทคโนโลยีปทุมวันดำเนินการบังคับคดีทั้งในส่วนคดีแพ่งและคดีแพ่งเกี่ยวเนื่องคดีอาญา หากได้รับเงินชำระหนี้ตามคำพิพากษาทั้งสองฉบับมาจำนวนเท่าใดแล้ว เงินจำนวนดังกล่าวย่อมตกได้แก่สถาบันเทคโนโลยีปทุมวันผู้ร้องสอดเข้าสวมสิทธิเป็นโจทก์แทนกรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา) ซึ่งเป็นโจทก์เดิม ทั้งนี้ ตามมาตรา ๕๗ (๑)[๙] แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ซึ่งสถาบันเทคโนโลยีปทุมวันจะต้องปฏิบัติตามระเบียบว่าด้วยการใช้จ่ายเงินทุนให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา เงินดังกล่าวหาได้ตกเป็นรายได้ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาไม่

(ลงชื่อ) พรทิพย์ จาละ
(คุณพรทิพย์ จาละ)
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
พฤศจิกายน ๒๕๕๒

[๙] โปรดดูเชิงอรรถที่ ๗, ข้างต้น